Barn- och utbildningsförvaltningen
Ekonomi- och lokalavdelningen
Emelie Ferlaux
044135129
emelie.ferlaux@kristianstad.se

2026-10-06

Barn- och utbildningsnämnden

Strategisk plan och åtgärdsförslag

Ärnr BUN 2026/729

Barn och utbildningsförvaltningens förslag till barn och utbildningsnämnden

Föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige:

- Avveckla Centralskolan
- Avveckla Centrals förskola
- Avveckla Västra Vrams förskola
- Avveckla Talldungens förskola
- Avveckla Hjärtebacke förskola

Besluta för egen del:

- Fastställa den Strategiska planen
- Endast organisera profilklass inom högstadiet

Sammanfattning

Barn- och utbildningsförvaltningen har på uppdrag av barn- och utbildningsnämnden tagit fram en strategisk plan och åtgärdsförslag för att möta de demografiska förändringar som påverkar förskole- och grundskoleverksamheten. Förslagen syftar till att anpassa verksamhetens kapacitet till ett minskande barn- och elevunderlag samt skapa bättre förutsättningar för kvalitet, likvärdighet och långsiktig hållbarhet. Som underlag har en strategisk plan, åtgärdsförslag och en samlad barnkonsekvensanalys tagits fram. Förvaltningen bedömer att de föreslagna åtgärderna utgör ett nödvändigt första steg för att möta dagens och framtida

behov och föreslår därför att nämnden för egen del och sedan kommunstyrelsen och därefter Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med förslagen.

Beslutsunderlag

Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande 2026-10-06

Strategisk plan för att möta demokratisk förändring 2026-10-06

Åtgärdsförslag 2026, 2026-10-06

Barnkonsekvensanalys, åtgärdsförslag demografisk förändring 2026-10-06

Ärendet

Sverige står inför en demografisk utmaning som förändrar samhällsstrukturen där en åldrande befolkning ställer krav på offentlig sektor samtidigt som barnafödandet är historiskt lågt. De demografiska förändringarna påverkar förskolans och skolans förutsättningar. Det sker i hela landet och förutspås påverka skolan under lång tid framöver. Behovet av omställning innebär ett tillfälle att skapa mer hållbara och likvärdiga skolstrukturer. För att beslut ska upplevas som rättmätiga behöver det finnas en gemensam förståelse för varför lokala beslut och förändringar är nödvändiga och hur de kan genomföras på ett hållbart sätt.

Barn- och utbildningsförvaltningen fick ett uppdrag av barn- och utbildningsnämnden 2026-05-26 att ta fram en strategisk plan för att möta de demografiska förändringar som påverkar förskolans och grundskolans verksamhet. Arbetet har genomförts utifrån fokusområdena kvalitet, likvärdighet och helhet samt med barnets bästa som en central utgångspunkt.

Bakgrunden är att antalet barn i kommunen minskat under flera år och enligt tillgängliga prognoser förväntas fortsätta minska. Utvecklingen medför en växande överkapacitet i verksamhetens lokaler och organisation, vilket på sikt påverkar möjligheterna att upprätthålla en långsiktigt hållbar verksamhet med god kvalitet, likvärdighet, hållbar kompetensförsörjning och god ekonomisk hushållning.

Den strategiska planen beskriver de principer, vägval och bedömningsgrunder som ska vara vägledande när kommunen anpassar verksamheten till de förändrade förutsättningarna. Som ett led i detta arbete har förvaltningen tagit fram konkreta åtgärdsförslag avseende förskole- och

grundskoleverksamheten. Förslagen är ett första steg som syftar till att successivt anpassa kapaciteten till det minskande barn- och elevunderlaget, stärka verksamhetens robusthet och skapa bättre förutsättningar för kvalitet och likvärdighet.

Förvaltningen har även genomfört en övergripande barnkonsekvensanalys för att belysa hur de föreslagna åtgärderna kan påverka barn och elever. Analysen utgör tillsammans med den strategiska planen och åtgärdsförslagen ett samlat beslutsunderlag för nämndens ställningstagande.

Förvaltningens bedömning är att de föreslagna åtgärderna utgör ett nödvändigt första steg för att anpassa verksamheten till de demografiska förändringar som kommunen står inför. Det minskande barn- och elevunderlaget har skapat en överkapacitet i både lokaler och organisation. Om kapaciteten inte successivt anpassas riskerar resurser att bindas upp i tomma platser och lokaler i stället för att användas för att stärka undervisning, elevhälsa och andra kvalitetsfrämjande insatser.

De föreslagna förändringarna syftar till att skapa mer långsiktigt hållbara enheter med bättre förutsättningar för likvärdighet, kompetensförsörjning och en stabil organisation. Samtidigt bedöms förslagen ge bättre möjligheter att möta framtida behov av särskilt stöd, anpassad grundskola och ändamålsenliga lärmiljöer.

Förvaltningen är medveten om att omställningen kan innebära negativa konsekvenser för vissa barn och vårdnadshavare. Samtidigt bedöms ett uteblivet genomförande av åtgärderna innebära ökade utmaningar att säkerställa likvärdighet, kvalitet, kompetensförsörjning och effektiv resursanvändning inom utbildningsverksamheten. Efter en samlad bedömning av både positiva och negativa konsekvenser bedöms förslagen skapa bättre förutsättningar att tillgodose barn och elevers behov på lång sikt.

Den strategiska planen gäller över tid och beskriver de principer som ska vägleda framtida ställningstaganden. De åtgärdsförslag som nu presenteras avser nästa läsår. Eftersom de demografiska förändringarna väntas fortsätta kan nya förslag på anpassningar komma att behöva prövas framöver.

Genomförd process
Arbetet har utgått från analyser av demografisk utveckling, barn- och elevprognoser, kapacitet, lokalförutsättningar, ekonomi, kompetensförsörjning och verksamhetskvalitet. Utifrån dessa analyser har en

strategisk plan tagits fram som anger principer och bedömningsgrunder för anpassning av verksamheten. De föreslagna åtgärderna har prövats mot principerna kvalitet, likvärdighet och helhet samt analyserats ur ett barnrättsperspektiv genom en övergripande barnkonsekvensanalys. Förslagen utgör förvaltningens samlade bedömning av hur verksamheten kan påbörja anpassningen till de demografiska förändringarna.

Skäl för förslaget
Förslagen har tagits fram utifrån den strategiska planens bedömningsgrunder kvalitet, likvärdighet och helhet. Vid bedömningen har förvaltningen särskilt beaktat verksamheternas långsiktiga hållbarhet, möjligheten att säkerställa tillgång till behörig personal, elevhälsa och stödinsatser samt behovet av att anpassa kapaciteten till det minskande barn- och elevunderlaget. Förslagen bedöms sammantaget ge bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar utbildningsorganisation.

Åtgärdsförslagen utgör den första konkreta tillämpningen av den strategiska planen för utbildningsstruktur och dimensionering. Förslagen har tagits fram med utgångspunkt i planens vägledande principer och bedömningsgrunder.

Förvaltningen bedömer att tidig anpassning är mer ändamålsenlig än successiva akuta åtgärder längre fram. Genom att anpassa organisationen i takt med den demografiska utvecklingen skapas bättre förutsättningar att värna kvalitet, likvärdighet och långsiktig hållbarhet.

Beslut enligt tjänstemannamandat
Utgångspunkten för förvaltningen har varit att titta på flera möjliga beslut till åtgärder för att hantera överkapaciteten innan en nedläggning blir aktuell. Följande förändringar föreslås beslutas, av barn- och utbildningsnämnden såväl som verksamhetschef (enligt mandat utifrån delegation):

Förändrade stadieindelningar
Förändring av stadieindelning på följande grundskolor genomförs HT 2027 (tjänstemannamandat). Antalet paralleller är maximalt utifrån lokalkapacitet:

- Helgedalskolan ställs om från F-6 till F-3 (2 paralleller)
- Slättängskolan ställs om från F-9 till 4-9 (2 paralleller åk 4-6, 4 paralleller åk 7-9)
- Milnerskolan ställs om från 4-9 till 4-6 (6 paralleller)
- Parkskolan ställs om från F-6 till F-3 (3 paralleller)
- Fröknegårdskolan ställs om från 4-9 till 7-9 (4 paralleller)
- Nosabyskolan ställs om från 4-9 till 7-9 (4 paralleller)

Sammanlagt minskning av kapacitet med 472 platser

Tillskapande av integrerad anpassad grundskola på följande enheter:

- Helgedalskolan 1-6 (på sikt)
- Fröknegårdskolan 7-9 (HT 2027)

Spårskolor till följd av stadieförändringarna
Centrala staden:
Årskurs F-3: Hammar och Park, tre paralleller på vardera
Årskurs 4-6: Milner, sex paralleller

Helgedal/Slättäng:
Årskurs F-3: Helgedal
Årskurs 4-9: Slättäng

Förslag till beslut

Profilklasser
Profilklass föreslås endast bedrivas för årskurs 7-9, dvs. högstadium.

Avveckling
Följande förskolor föreslås avvecklas:

- Hjärtebacke 144 platser
- Central 70 platser
- Västra Vram 35 platser
- Talldungen 35 platser

Följande enheter föreslås avvecklas inom grundskolan:

- Centralskolan

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna åtgärderna syftar till att minska överkapaciteten i verksamheten och därigenom skapa bättre förutsättningar för en långsiktigt hållbar resursanvändning. Exakta ekonomiska effekter varierar mellan åtgärderna och påverkas bland annat av genomförandetidpunkt, lokalanvändning och framtida barn- och elevutveckling. Sammantaget bedöms förslagen bidra till att minska kostnader kopplade till överkapacitet och skapa bättre möjligheter att använda resurser till verksamhetens kärnuppdrag. Förvaltningen bedömer att åtgärderna även minskar

verksamhetens sårbarhet vid fortsatt minskande barn- och elevantal genom att kapacitet anpassas i takt med befolkningsutvecklingen.

Genomförande

Om nämnden och Kommunfullmäktige fattar beslut enligt förslaget kommer berörda förändringar att genomföras i enlighet med det som står i beslutsunderlaget *Åtgärdsförslag 2026*. Inför varje konkret verksamhetsförändring genomförs fortsatt planering och dialog med berörda barn, elever, vårdnadshavare och medarbetare. Vid behov genomförs även fördjupade, enhetsspecifika barnkonsekvensanalyser inför genomförandet av respektive åtgärd.

Barnkonsekvensanalys

En samlad barnkonsekvensanalys har genomförts. Analysen visar att vissa barn och elever kan påverkas negativt på kort sikt genom förändrade skol- eller förskoleplaceringar. Samtidigt bedöms åtgärderna på längre sikt skapa bättre förutsättningar för likvärdig utbildning, kompetensförsörjning, tillgång till stödinsatser och hållbar verksamhetskvalitet för barn som grupp. Barnkonsekvensanalysen har utgjort en del av underlaget för förvaltningens samlade bedömning och de föreslagna åtgärderna.

Sammanfattning av beslutsförslag
Sammantaget föreslås barn och utbildningsnämnden föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige fatta beslut att avveckla

- Hjärtebacke förskola
- Centrals förskola
- Västra Vram förskola
- Talldungen förskola
- Centralskolan

Barn och utbildningsnämnden föreslås för egen del

- Fastställa den strategiska planen
- Endast organisera profilklass inom högstadiet

Lina Leyman Nilsson
Förvaltningschef

Emelie Ferlaux
Ekonomichef

Beslut expedieras till

Gemensam service

Tekniska förvaltningen

Kommunledningskontoret